

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Κυριολεξία: είναι η χρήση των λέξεων με την πραγματική τους σημασία. π.χ. χρυσό δαχτυλίδι

Μεταφορά: είναι η χρήση μιας λέξης όχι με την πραγματική της σημασία αλλά με άλλη. Η σημασία της λέξης «μεταφέρεται» σε μια άλλη. π.χ. χρυσή καρδιά

Παρομοίωση: για να τονίσουμε μια ιδιότητα ενός προσώπου ή ενός πράγματος, το συσχετίζουμε (συγκρίνουμε) με κάτι άλλο πολύ γνωστό, που έχει την ίδια ιδιότητα αλλά σε μεγαλύτερο βαθμό. Χρησιμοποιούμε για τη σύγκριση τις λέξεις: σαν, όπως, λες και, σάμπως, καθώς.
π.χ. Τρέχει γρήγορα σαν λαγός.

* Προσέχω: Δεν μπερδεύω το χρονικό «σαν» με το «σαν» που δηλώνει παρομοίωση:

Παράδειγμα: Σαν ξημερώσει, θα φύγουμε. (σαν = όταν)

Είναι ψηλός σαν κυπαρίσσι. (σαν = όπως)

* Η μεταφορά και η παρομοίωση είναι σχήματα λόγου.

ΣΥΝΩΝΥΜΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Συνώνυμες είναι οι λέξεις που έχουν την ίδια σημασία: Άφθονος – μπόλικος

ΕΠΙΘΕΤΟ ΠΟΛΥΣ – ΠΟΛΛΗ – ΠΟΛΥ

Ενικός Αριθμός

ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ο πολύς	η πολλή	το πολύ
(του πολύ)	της πολλής	(του πολύ)
τον πολύ	την πολλή	τον πολύ
-	-	-

Πληθυντικός Αριθμός

ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
οι πολλοί	οι πολλές	τα πολλά
των πολλών	των πολλών	των πολλών
τους πολλούς	τις πολλές	τα πολλά
-	-	-

* Προσέχω: Το επίθετο πολύς – πολλή – πολύ γράφεται με ένα –λ και –υ στον ενικό του αρσενικού και του ουδετέρου, ενώ με δύο –λλ γράφεται στον πληθυντικό και στο θηλυκό.

* Όταν το επίθετο πολύς – πολλή – πολύ παίρνει ένα –λ βάζω πάντα –υ!!

* ΔΕΝ μπερδεύω το επίθετο πολύς – πολλή – πολύ με το επίρρημα πολύ:

- ✓ Το επίρρημα πολύ γράφεται πάντα με ένα –λ και –υ.
- ✓ Το επίρρημα **πολύ** συνοδεύει **ρήματα, επιρρήματα, επίθετα ή μετοχές**.
- ✓ Το επίθετο **πολύς – πολλή – πολύ** συνοδεύει **ουσιαστικά**.

ΠΡΟΣΟΧΗ!!

Πολλοί μικροί κήποι (= Οι κήποι είναι **πολλοί** και μικροί).

Η λέξη «**πολλοί**» συνοδεύει το ουσιαστικό «κήποι», άρα είναι **επίθετο**.

ΑΛΛΑ

Πολύ μικροί κήποι (= Οι κήποι είναι **πολύ** μικροί).

Η λέξη «**πολύ**» συνοδεύει το επίθετο «μικροί», άρα είναι **επίρρημα**.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Επιθετικός Προσδιορισμός είναι μια λέξη σε θέση επιθέτου που προσδιορίζει ένα ουσιαστικό, προσδίδει στο ουσιαστικό μια ιδιότητα.

Ως επιθετικός προσδιορισμός μπορεί να λειτουργήσει:

- ✓ Ένα **επίθετο** – όμορφος κήπος
- ✓ Ένα **ουσιαστικό** – Άγγλος τουρίστας
- ✓ Ένα **εμπρόθετο ουσιαστικό** – τοίχος από τούβλα
- ✓ Μία **αντωνυμία** – κάποιος άνθρωπος
- ✓ Μία **μετοχή** – λυπημένο παιδί
- ✓ Ένα **αριθμητικό** – δύο παιδιά
- ✓ Ένα **επίρρημα με άρθρο** – το πάνω διαμέρισμα

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΩΝ

Για να δείξουμε το χρόνο χρησιμοποιούμε **επιρρήματα**, **ουσιαστικά** ή **επίθετα με λειτουργία επιρρήματος** και **χρονικές προτάσεις**.

Για να βρούμε τους προσδιορισμούς του χρόνου μέσα σε μια πρόταση ρωτάμε «Πότε;»

⇒ Τα **χρονικά επιρρήματα** είναι άκλιτες λέξεις που φανερώνουν χρόνο.

σήμερα, χθες, αύριο, σε λίγο, τώρα, μετά, αργότερα, ύστερα, έπειτα, κατόπιν, πέρυσι, νωρίς, φέτος, απόψε, συνέχεια, συχνά, σπάνια, ξανά, γρήγορα, αργά, πάντα, πάντοτε, ποτέ, κάποτε, άλλοτε, τακτικά, συνήθως, πότε πότε.....

⇒ Τα **ουσιαστικά και τα επίθετα λειτουργούν ως επιρρήματα** για να δείξουν το χρόνο.

Ουσιαστικά: το πρωί, το απόγευμα, το μεσημέρι, το βράδυ, στο παρελθόν, στο μέλλον, προς το παρόν, τη νύχτα, την (μια) μέρα, μια φορά κι έναν καιρό.....

Επίθετα: σύντομος, προηγούμενος, επόμενος, σημερινός, χθесινός, αυριανός, φετινός, περσινός, πολυετής.....

⇒ Μια **δευτερεύουσα/ εξαρτημένη χρονική πρόταση** ξεκινά (εισάγεται) με χρονικούς συνδέσμους και δείχνουν το χρόνο.

όταν, μόλις, ωστόσο, αφού, αφότου, μόλις, καθώς, κάθε που, ενώ, όποτε, όσο που, πριν, προτού, σαν, άμα, ώσπου,

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

Ποιοι είναι οι κανόνες συλλαβισμού:

1. Τα δίψηφα φωνήεντα, οι δίφθογγοι, οι καταχρηστικές δίφθογγοι και οι συνδυασμοί **αυ** και **ευ**, δεν χωρίζονται (υπολογίζονται ως ένα φωνήεν).
αί-θου-σα, νε-ράι-δα, θειά-φι, ναυ-της, κά-ποιος

2. Δυο σύμφωνα δεν χωρίζονται, όταν από αυτά αρχίζει ελληνική λέξη.
πα-τρί-δα, α-κρί-δα, ε-θνι-κός ΑΛΛΑ αρ-κού-δα, παρ-τί-δα, άν-θος

3. Τρία ή περισσότερα σύμφωνα δεν χωρίζονται αν από το σύμπλεγμα των τριών ή των δύο πρώτων συμφώνων αρχίζει ελληνική λέξη
ε-χθρός, ά-στρο ΑΛΛΑ άν-θρω-πος, εκ-στρα-τεί-α

4. Τα δίψηφα σύμφωνα **μπ, ντ, γκ** δεν χωρίζονται.
α-μπε-λώ-νας, έ-ντι-μος

5. Τα όμοια σύμφωνα χωρίζονται πάντα.
γράμ-μα, άμ-μος

6. Οι λέξεις «μία» και «δύο» θεωρούνται μία συλλαβή όταν δεν τονίζονται:
μία (μί-α) αλλά μια δύο (δύ-ο) αλλά δυο.

* Προσέχω το συχνό λάθος: Οι σύνθετες λέξεις ακολουθούν τους κανόνες συλλαβισμού!
προ-σέ-χω έ-ξο-δος (και ΟΧΙ προσ-έ-χω, έξ-ο-δος)

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΟΥ

ΠΩΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΖΟΥΜΕ ΕΝΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΘΕΑΜΑ (ΤΑΙΝΙΑ) ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ

Για να παρουσιάσουμε και να σχολιάσουμε ένα καλλιτεχνικό θέαμα:

1. Αναφέρουμε:

- ✓ Τον τίτλο του έργου / της ταινίας
- ✓ Το είδος του έργου / της ταινίας (κωμωδία, δράμα, αστυνομικό)
- ✓ Τους συντελεστές (τον συγγραφέα, τον σκηνοθέτη, τους ηθοποιούς, τον συνθέτη)
- ✓ Τη διάρκεια του έργου / της ταινίας
- ✓ Τη χώρα προέλευσης του έργου / της ταινίας
- ✓ Τη χρονιά που παρουσιάστηκε.

2. **Παρουσιάζουμε** την υπόθεση του έργου χωρίς λεπτομέρειες και χωρίς να αποκαλύψουμε το τέλος.

3. **Γράφουμε** στο τέλος το σχόλιό μας, που περιλαμβάνει τη γενική μας εντύπωση, τη γνώμη μας και τα συναισθήματα που μας προκάλεσε.

ΠΩΣ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ (ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ, ΑΦΙΣΑ, ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)

Για να φτιάξουμε **ενημερωτικά κείμενα** για μια εκδήλωση, αναφέρουμε:

1. Ποιος είναι ο τίτλος του έργου.
2. Ποιο είναι το θέμα του έργου.
3. Ποιος διοργανώνει την παράσταση.
4. Πού και πότε γίνεται η παράσταση.
5. Ποιοι είναι οι συντελεστές (σκηνοθέτης, ηθοποιοί, υπεύθυνοι μουσικής, σκη-νικών, κουστουμιών)

Αν θέλουμε γράφουμε μία **πρόσκληση**, αναφέρουμε επίσης:

1. Την **προσφώνηση** (κύριε, αγαπητέ) – Αν θέλουμε να προσκαλέσουμε όλο τον κόσμο, γράφουμε: Σας περιμένουμε...
2. Τον **σκοπό** της πρόσκλησης (θεατρική παράσταση του συλλόγου, συναυλία του σχολείου κλπ).
3. Διάφορες άλλες **πληροφορίες** (τιμή εισιτηρίου κλπ).